

A structural model for predicting alexithymia based on early maladaptive schemas with the mediation of emotional self-disclosure

Behrouz FaramarziRad¹, Somayeh Robat Milli², Khadejeh Aboulmaali-Alhosini³, Mehdi Zare Bahramabadi⁴

1. Ph.D Candidate General Psychology, Science and Research Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Rad_13b@yahoo.com
2. Assistant Professor, Department of Clinical Psychology, Science and Research Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Somayemili@yahoo.com
3. Associate Professor, Department of Psychology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Sama.abolmaali@gmail.com
4. Associate Professor, Department of Counseling, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. E-mail: Mz.bahramabadi@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 14 September 2022

Received in revised form 09 October 2022

Accepted 21 November 2022

Published Online 22 May 2023

Keywords:

Emotional self-disclosure, Early maladaptive schemas, Emotional

ABSTRACT

Background: alexithymia means the inability to cognitively process information and regulate emotions, which is characterized by the clinical inability to identify emotions experienced by oneself or others. alexithymia is one of the factors affecting the incompatibility and interaction of couples, which has a negative effect on their interaction and compatibility, but there is a research gap in the field of predicting these schemas in the target society, so in this research, alexithymia is discussed based on Early maladaptive schemas in married people.

Aims: The purpose of this research was to present a structural model for predicting alexithymia based on Early maladaptive schemas with the mediation of emotional self-disclosure.

Methods: The method of descriptive research is correlation type using structural equations. The research population was all married women referred to counseling and assistance clinics in Robat Karim city for consensual divorce in the year 2019, and 200 people were selected by the available sampling method. In order to collect data, the Toronto Persian scale of alexithymia (Beshart, 2007), Early maladaptive schemas scale, short form of Yang (2003), and emotional self-disclosure scale (Snell, 2001) were used. In order to analyze the data, descriptive statistical methods and structural equations were used.

Results: The results showed that emotional self-disclosure is mediating in the relationship between alexithymia and Early maladaptive schemas ($p > 0.05$) and between alexithymia and Early maladaptive schemas. Considering emotional self-disclosure as a mediating factor, there is an indirect relationship.

Conclusion: The results of this research showed that there is a direct and meaningful relationship between Early maladaptive schemas and alexithymia, so that among the variables of Early maladaptive schemas, the variables of emotional deprivation, defectiveness/shame, dependency/Incompetence, Self-sacrifice and Entitlement/Grandiosity predict alexithymia and among the variables of emotional processing, the variable of weakened and suppressed emotions predicts alexithymia and generally, alexithymia in couples can be predicted based on the mentioned variables. Therefore, these factors should be considered in prevention and treatment programs.

Citation: FaramarziRad, B., Robat Milli, M., Aboulmaali-Alhosini, Kh., & Zare Bahramabadi, M. (2023). A structural model for predicting alexithymia based on early maladaptive schemas with the mediation of emotional self-disclosure. *Journal of Psychological Science*, 22(123), 539-555. <https://psychologicalscience.ir/article-1-1823-fa.html>

Journal of Psychological Science, Vol. 22, No. 123, June, 2023

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.22.123.539](https://doi.org/10.52547/JPS.22.123.539)

✉ **Corresponding Author:** Somayeh Robat Milli, Assistant Professor, Department of Clinical Psychology, Science and Research Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: Somayemili@yahoo.com, Tel: (+98) 9123376179

Extended Abstract

Introduction

Marriage and forming a family, in addition to providing and satisfying emotional, psychological, security, sexual, etc. needs, can be the center of raising healthy and developed generations and providing a safe and supportive environment for its members. Emotion binds couples together, but it is also the factor that separates those (Goldman & Greenberg, 2013). Expressing feelings and emotions, which play an important role in the development of intimacy, is an important factor in distinguishing satisfied couples from unhappy ones because it creates a feeling of support in people. Martini and Bosseri (2010) showed that expressing emotion is one of the most important factors affecting marital satisfaction. One of the factors that lead to the impasse of married life is the lack of awareness of one's own and the other party's feelings and emotions and the inability to express them. Alexithymia is characterized by the clinical inability to identify and describe emotions experienced by oneself or others, and its main feature is dysfunction in emotional awareness, social attachment, and interpersonal communication (Goerlich, 2018). On the other hand, one of the most important processes in the formation of an intimate relationship is emotional self-disclosure. Self-disclosure includes the process of revealing a person's thoughts, inner feelings, and previous experiences to another person. Exchanging internal information related to oneself is an important process through which the relationship between people expands (Imani & Dehghan, 2019). Self-disclosure is one of the important characteristics of good psychological functioning (Goerlich, 2018). One of the therapeutic approaches in the field of couples therapy, which examines the issue of emotion and the basic emotional needs of couples in relation to each other, is the schema therapy approach of couples (ST-C). Also, one of the cognitive phenomena that are very important in marital relationships is the initially incompatible schemas (Yousefi et al., 2011). Schemas form the cognitive foundations of the person and direct the behavior of the person. Therefore, it is possible to establish a

connection between the initial maladaptive schemas, as the lower and hard part of people's cognitions, which are often formed during the developmental period of development, with the maladaptive behavior in the later stages of people's development (Shamshiri, 2018). Early maladaptive schemas are emotional and cognitive self-destructive patterns that begin early in our development and repeat throughout life (Young et al., 2003). Patterns cause bias in the couple's interpretations of events, and these biases show themselves in the couple's psychopathology in the form of misunderstandings, distorted attitudes, wrong thoughts, unrealistic goals, and expectations (Pascal & Christine, 2008). Yousefi et al.'s research (2011) shows that among the eighteen Early maladaptive schemas, the schemas of mistrust, misbehavior, strict criteria, and emotional inhibition have the highest power to predict divorce among Iranian couples has it. Considering the role of alexithymia in creating incompatibility and marital dissatisfaction, this research seeks to predict this issue in married people through the examination of variables such as Early incompatible schemas and emotional information processing, and emotional self-disclosure.

Method

The present research was descriptive-correlational. The statistical population in this research included all married women referred to counseling and work assistance clinics in Rabat Karim city for consensual divorce in the year 2019, approximately 1000 people, of which 200 people were selected by convenience sampling. Three tools of the Toronto-20 alexithymia scale, Young's early maladaptive schemas questionnaire, and emotional self-disclosure questionnaire were used to collect research data. After completing the questionnaires, the required raw data was extracted and variables were defined and information was entered using Spss25 and Lisrel software and analyzed using appropriate statistical methods.

Results

In order to test the normality of the distribution of the research variables according to the size of the studied

sample, the Kolmogorov-Smirnov test was performed and according to the obtained z value and the significance level of $p < 0.05$ in each of the variables, the following results can be obtained. It was concluded that the distribution of the variables in question has no significant difference from the normal distribution. Therefore, this assumption was confirmed. The Variance Inflation Factor (VIF) index is used to detect non-collinearity. The mentioned index was calculated by considering the variable of alexithymia as a dependent variable for the variable

of inconsistent schemas (1.62), and emotional self-disclosure (2.81). The results between research variables showed that there is no collinearity problem. Durbin-Watson statistic indicates the presence or absence of autocorrelation between the independent and dependent variables of the research, the results of which (1.60) in the model showed that there is no autocorrelation. Also, taking into account that the values of the fit indices, all of which in some way indicated the acceptable and desirable fit of the model with the research data.

Table 1. Results related to testing the direct hypotheses of the model

Direct effects of variables	Significance level	t	standard error	Estimated amount	Confirm or reject
The effect of incompatible schemas on alexithymia	$p < 0/05$	4/46	0/06	0/269	Confirm
The effect of emotional self-disclosure on alexithymia	$p < 0/05$	2/88	0/07	0/228	Confirm
The effect of early maladaptive schemas on emotional self-disclosure	$p < 0/05$	0/64	0/05	0/034	reject

Table 2. Results related to the indirect estimation of the model

Indirect effects of variables	Significance level	t	Estimated amount	Path coefficient	Confirm or reject
Indirect effect of incompatible schemas on alexithymia	$p > 0/05$	0/62	0/008		-
The indirect effect of emotional processing on alexithymia	$p < 0/05$	-2/83	-0/188		-

Table 3. Prediction equation of criterion variable in the structural model

Criterion variable in the model	structural equation	error variance	R ²
alexithymia	NH=0/269 TN + 0/228 KH + 0/717 PH	0/44	%557
emotional self-disclosure	KH= 0/034 TN- 0/82 PH	0/35	%644

Conclusion

It can be concluded that the presentation of the model regarding the relationship between the variables in this research is confirmed. The analysis of the regression coefficients showed that among the types of Early maladaptive schemas, schemas of emotional deprivation, defect/shame, dependence /incompetence, self-sacrifice, and entitlement /secretary grandeur predict the alexithymia variable. Thus, in the multivariate regression analysis, it was concluded that alexithymia in couples can be predicted based on the mentioned factors. The first finding of this research indicates that there is a direct relationship between alexithymia and Early maladaptive schemas. Also, the analysis of the regression coefficients in this research showed that

among the types of Early maladaptive schemas, the schemas of, the variables of emotional deprivation, defectiveness / shame, dependency /Incompetence, Self-sacrifice and Entitlement/Grandiosity predict the alexithymia variable. This finding is consistent with the research of Mahapatra & Sharma (2008); Perry et al. (2014), Besharat et al. (2014), Besharat (2007) another finding of the present study is that there is a significant positive relationship between the variables of emotional self-disclosure and alexithymia. This finding is in line with the research of Lumley and Provenzano (2003), Pour Mohseni and Shirzad (2012), Baker et al. (2007), Hoagland and Levant (2015).

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of general psychology in the Faculty of Literature and Humanities, Islamic Azad University, Science and Research Unit, Tehran. In order to maintain the observance of ethical principles in this study, an attempt was made to collect information after obtaining the consent of the participants. Participants were also reassured about the confidentiality of the protection of personal information and the presentation of results without mentioning the names and details of the identity of individuals

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisors and the advice of the third and fourth authors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, the parents in the study.

الگوی ساختاری پیش‌بینی ناگویی هیجانی بر اساس طرحواره‌های سازش‌نا یافته اولیه با میانجی‌گری خودافشایی هیجانی

بهروز فرامرزی راد^۱، سمیه رباط‌میلی^۲، خدیجه ابوالمعالی‌الحسینی^۳، مهدی زارع بهرام‌آبادی^۴

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی بالینی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴. دانشیار، گروه مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: ناگویی هیجانی به معنای ناتوانی در پردازش شناختی اطلاعات و نظم‌جویی هیجانی است که با ناتوانی بالینی در شناسایی احساسات تجربه شده توسط خود یا دیگران مشخص می‌شود. ناگویی هیجانی همسران یکی از عوامل مؤثر بر ناسازگاری و تعامل زوجین است که بر روی تعامل و سازگاری ایشان تأثیر منفی می‌گذارد، اما در زمینه پیش‌بینی این طرحواره‌ها در جامعه مورد نظر شکاف تحقیقاتی وجود دارد. فلذا در این تحقیق بر پیش‌بینی ناگویی هیجانی بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد متأهل پرداخته می‌شود.

هدف: هدف از پژوهش حاضر ارائه الگوی ساختاری پیش‌بینی ناگویی هیجانی بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری خودافشایی هیجانی بود.

روش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی به شیوه معادلات ساختاری است. جامعه پژوهش کلیه زنان متأهل مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره و مددکاری شهرستان رباط کریم جهت طلاق توافقی در سال ۱۳۹۸ بود که تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از مقیاس فارسی ناگویی هیجانی تورنتو (بشارت، ۲۰۰۷)، مقیاس طرحواره‌های ناسازگار اولیه، فرم کوتاه یانگ (۲۰۰۳) و مقیاس خودافشایی هیجانی (اسنل، ۲۰۰۱)، استفاده شده‌است. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی و همچنین معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که خودافشایی هیجانی در رابطه بین ناگویی هیجانی و طرحواره‌های سازش‌نا یافته اولیه نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند ($p < 0.05$) و میان ناگویی هیجانی و طرحواره‌های سازش‌نا یافته اولیه با در نظر گرفتن خودافشایی هیجانی به عنوان عامل واسطه‌ای، رابطه غیرمستقیم وجود دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی ارتباط مستقیم و معنادار وجود دارد به نحوی که از بین متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه متغیرهای محرومیت هیجانی، نقص/شرم، وابستگی/بی‌کفایتی، ایتارگری و استحقاق/بزرگ‌منشی، متغیر ناگویی هیجانی را پیش‌بینی کرده و از بین متغیرهای پردازش هیجانی، متغیر هیجان‌ات تضعیف و سرکوب شده، ناگویی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند و بطور کلی ناگویی هیجانی در زوجین را می‌توان بر اساس متغیرهای مذکور پیش‌بینی کرد. بنابراین، در برنامه‌های پیشگیری و درمانی باید به این عوامل توجه شود.

استاد: فرامرزی راد، بهروز؛ رباط‌میلی، سمیه؛ ابوالمعالی‌الحسینی، خدیجه؛ و زارع بهرام‌آبادی، مهدی (۱۴۰۲). الگوی ساختاری پیش‌بینی ناگویی هیجانی بر اساس طرحواره‌های سازش‌نا یافته اولیه با میانجی‌گری خودافشایی هیجانی، مجله علوم روانشناختی، دوره بیست‌ودوم، شماره ۱۲۳، ۵۳۹-۵۵۵.

مجله علوم روانشناختی، دوره بیست‌ودوم، شماره ۱۲۳، بهار (خرداد) ۱۴۰۲.

© نویسنده گان.

✉ نویسنده مسئول: سمیه رباط‌میلی، گروه روانشناسی بالینی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: Somayemili@yahoo.com

تلفن: ۰۹۱۲۳۳۷۶۱۷۹

مقدمه

ازدواج و تشکیل خانواده علاوه بر تأمین و ارضای نیازهای عاطفی، روانی، امنیتی و جنسی می‌تواند کانون پرورش نسل‌های سالم و رشدیافته بوده و محیطی امن و حمایتی را برای اعضای خود فراهم آورد. اما این در صورتی است که رابطه زوجین و به‌طور کلی کانون خانواده سالم، گرم و صمیمی و به دور از تنش و مشکل باشد. بدیهی است که یک رابطه‌ی ناسازگار، سرد و سراسر تنش نه تنها موجبات رشد و کمال اعضای را فراهم نمی‌کند، بلکه می‌تواند به توقف رشد شخصی و سرگردانی منجر گردد و صدمات و لطمه‌های عمیقی را به آن‌ها وارد آورد و حتی باعث بروز مشکلات و آسیب‌های روانی اعضا شود (اورکی و همکاران، ۱۳۹۱).

هیجان‌ها را به هم پیوند می‌دهد، اما همچنین عامل جدایی آن‌ها نیز هست (گرین برگ و گلدمن، ۲۰۱۳). ابراز احساسات و هیجان‌ها که نقش مهمی در رشد صمیمیت دارد، یک عامل مهم در تمایز زوج‌های راضی از ناراضی است، زیرا احساس حمایت‌شدن را در افراد ایجاد می‌نماید. سانگیو و هیوانگ (۲۰۱۰) نشان دادند که ابراز هیجان از جمله مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رضایت زناشویی محسوب می‌شود. رابطه میان مهارت‌های هیجانی، صمیمیت و رضایت زناشویی در پژوهشی مورد بررسی قرار گرفت، نتایج نشان داد که مهارت‌های هیجانی می‌تواند بطور پایایی در روابط میان همسران و رضایت زناشویی مؤثر باشد (میرجین و کوردوا، ۲۰۰۷؛ خواجه و خضری مقدم، ۱۳۹۵). همچنین کوردوا و همکاران (۲۰۰۵) نشان دادند که توانایی تشخیص و ابراز هیجان‌ها با سازگاری زناشویی رابطه دارد.

یکی از عواملی که باعث به بن‌بست رسیدن زندگی زناشویی می‌شود عدم آگاهی از احساسات، عواطف و هیجان‌ها خود و طرف مقابل و ناتوانی در ابراز و بیان آن است. ناتوانی در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجان‌ها، ناگویی هیجانی^۱ نامیده می‌شود (بشارت، ۱۳۹۱). ناگویی هیجانی، با ناتوانی بالینی در شناسایی و توصیف احساسات تجربه‌شده توسط خود یا دیگران مشخص می‌شود و ویژگی اصلی آن اختلال عملکرد در آگاهی عاطفی، دلبستگی اجتماعی و ارتباط بین‌فردی است (گلریج، ۲۰۱۸).

ویژگی اصلی ناگویی هیجانی عبارت است از دشواری در تشخیص و تمایز هیجان‌ها از حس‌های جسمانی، توصیف آن‌ها برای دیگران و نیز سبک شناختی متمرکز بر بیرون که سه نقص اجتماعی را منعکس می‌سازد: (۱) نقص در مؤلفه‌های شناختی - تجربه‌ای سیستم پاسخ‌دهی هیجانی، (۲) نقص در تنظیم هیجان‌ها در روابط بین شخصی و (۳) ظرفیت محدود برای خیال‌پردازی (ماهاپاترا و شارما، ۲۰۱۸). مفهوم‌سازی‌های کنونی، ناگویی هیجانی را به عنوان یک نقص صفتی در فرآیندهای شناختی تجارب هیجانی معرفی می‌کنند که مربوط به فهم و ادراک حالت‌های ذهنی است (ژو و همکاران، ۲۰۱۸).

در سبب‌شناسی ناگویی هیجانی، فرض بر این است که ریشه‌های آن در دوران اولیه کودکی است و در زمینه‌ای شکل می‌گیرد که فرآیندهای شناختی تنظیم هیجان توسط عوامل آسیب‌زا مانند غفلت و سوءاستفاده یا موقعیت‌های اجتماعی ناگوار مختل می‌شود. بدرفتاری در دوران کودکی تحول طبیعی فرآیندهای شناختی و هیجانی، یکپارچه‌سازی تفکر و احساسات و نیز ظرفیت فهم و بیان حالت‌های هیجانی را مختل می‌کند (یاتس و همکاران، ۲۰۱۲). توانایی بازشناسی، توصیف و تنظیم عواطف، تا حدود زیادی تحت تأثیر تعامل‌های اولیه با مراقب است (بشارت، ۱۳۹۱). بنابراین ناگویی هیجانی همسران یکی از عوامل مؤثر بر ناسازگاری زناشویی است که بر روی تعامل و سازگاری ایشان تأثیر منفی می‌گذارد. پری و نیک (۲۰۱۴)، در پژوهش خود با موضوع ناگویی هیجانی و کیفیت رابطه زناشویی، نتیجه گرفتند که ناگویی هیجانی اثر منفی بر کیفیت رابطه همسران و روابط عاشقانه آن‌ها دارد. هوگلند و لوانت (۲۰۱۵)، در پژوهش خود نتیجه گرفتند، ناگویی هیجانی در مردان با رضایت زناشویی رابطه منفی دارد.

بنابراین همانطور که گفته شد ناگویی هیجانی بر تعامل و سازگاری زوجین تأثیر منفی می‌گذارد و از طرفی یکی دیگر از مهم‌ترین فرآیندها در شکل‌گیری یک رابطه صمیمانه، خودافشایی هیجانی^۲ است. سیدنی جرارد (۱۹۵۴)، نخستین کسی بود که بر اهمیت خودافشایی به عنوان یک راهبرد در روابط با دیگران تأکید کرد (منافی، ۱۳۹۳). خودافشایی شامل فرآیند آشکارکردن افکار، احساس‌های درونی شخص و تجارب قبلی او برای

1. Alexithymia

2. Self – Emotional - Disclosure

پدیده‌های شناختی که در روابط زناشویی بسیار مهم است، طرحواره‌های ناسازگار اولیه است (یوسفی و همکاران، ۱۳۸۹). طرحواره‌ها، بنیادهای شناختی فرد را تشکیل داده و رفتارهای فرد را سمت و سو می‌دهند. بنابراین، می‌توان بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه، به عنوان بخش زیرین و سخت شناخت‌های افراد، که اغلب در دوران تحولی رشد شکل گرفته‌اند، با رفتار ناسازگارانه در مقاطع بعدی رشد افراد ارتباط برقرار نمود (شمشیری، ۱۳۹۶). طرحواره‌های ناسازگار اولیه الگوهای خودتخریب‌گر هیجانی و شناختی است که در اوایل رشد ما شروع و در سراسر زندگی تکرار می‌شوند (یانگ و همکاران، ۲۰۰۳).

یانگ (۱۹۹۴) طرحواره‌ها را ساختارهای پایدار و بادوامی می‌داند که به مثابه عدسی‌هایی بر ادراک فرد از جهان، خود و دیگران اثر می‌گذارد. وی آن دسته از طرحواره‌ها را که منجر به شکل‌گیری مشکلات روانشناختی می‌شوند، طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌نامد و معتقد است طرحواره‌ها، به الگوهای خود تداوم‌بخش از خاطرات، هیجان‌ات، شناخت‌ها، حواس و ادراکات اطلاق می‌شود که رفتارها را هدایت می‌کنند. این طرحواره‌ها به دلیل ارضاء نشدن پنج نیاز هیجانی اساسی شامل: دلبستگی ایمن، خودگردانی، آزادی در بیان نیازها و هیجان‌ها، خودانگیختگی و محدودیت‌های واقع‌بینانه در دوران کودکی به وجود می‌آیند. بر این اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه در پنج گروه مجزا قرار می‌گیرند که آن‌ها را حوزه‌های طرحواره می‌نامند. این حوزه‌ها شامل حوزه‌های بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت‌مندی، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری هستند. طرحواره‌های ناسازگار اولیه، باورهایی هستند که درباره‌ی خود و دیگران و محیط داریم و به‌طور معمول از ارضاء نشدن نیازهای اولیه به خصوص نیازهای عاطفی در دوران کودکی سرچشمه می‌گیرد (یانگ و همکاران، ۲۰۰۳). طرحواره‌ها، موجب سوگیری در تفسیرهای زوجین از رویدادها می‌شوند و این سوگیری‌ها در آسیب‌شناسی روانی زوجین به صورت سوء تفاهم‌ها، نگرش‌های تحریف‌شده، گمانه‌های نادرست، هدف‌ها و چشم‌داشت‌های غیر واقع‌بینانه خود را نشان می‌دهند (پاسکال و کرسین، ۲۰۰۸). پژوهش یوسفی و همکاران (۱۳۸۹) نشان می‌دهد از بین هجده طرحواره ناسازگار اولیه، طرحواره‌های بی‌اعتمادی، بدر رفتاری، معیارهای سخت‌گیرانه و بازداری هیجانی، بیش‌ترین توان پیش‌بینی طلاق در بین زوج‌های ایرانی را دارد.

شخصی دیگر است. مبادله کردن اطلاعات درونی مربوط به خود فرآیندی مهم است که از طریق آن رابطه‌ی بین افراد گسترش می‌یابد (التمن و تایلر، ۱۹۷۳؛ به نقل از سنائی‌منش، ۱۳۹۰). تمام اشکال کلامی و غیرکلامی مکالمه، چیزی درباره خود آشکار می‌کنند و به همین دلیل می‌توان همه صور تعامل را خودافشایی تلقی کرد (حسینی، ۱۳۸۹). خودافشایی از ویژگی‌های مهم کارکرد روانی خوب می‌باشد (اسکلوزر، ۲۰۲۰). خودافشایی نه تنها نشان‌دهنده سازگاری در روابط است بلکه برای دستیابی به سلامت روانی و پایداری روابط نزدیک با دیگران نیز ضروری است، به این معنی که با خودافشایی بالاتر می‌توانیم سازگاری بیشتر و نگرانی کمتر در مورد رابطه‌مان با دیگران داشته باشیم. همچنین، خودافشایی بخش مهمی از روابط بین‌فردی را تشکیل می‌دهد و برای درک عملکرد زناشویی ضروری است به آن توجه شود (منصوری و همکاران، ۱۳۹۳). خودافشایی متقابل در یک رابطه باعث ایجاد صمیمیت عمیق و دو جانبه بین افراد درگیر در تعامل می‌شود و به‌طور ذاتی در درک متقابل و همدلی، آن‌ها را با یکدیگر شریک می‌کند (سنائی‌منش، ۱۳۹۰). خودافشایی هیجانی موجب صمیمیت هیجانی بیشتر می‌شود، پاسخ‌های همدلانه و گرم از طرف یک همسر پاسخگو، رضایت کلی از رابطه را افزایش داده و رفتارهای حمایت‌گرانه و عاطفی بعدی را تقویت می‌کند (گلدمن و گرینبرگ، ۲۰۱۳).

میتچل و همکاران (۲۰۰۸) نشان داده‌اند که خودافشایی و همدلی مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده، صمیمیت در بین همسران هستند. در مردان خودافشایی و همدلی، صمیمیت را پیش‌بینی می‌کنند، در حالی که در زنان صمیمیت به وسیله‌ی خودافشایی و همدلی شریک زندگیشان پیش‌بینی می‌شود. پورمحسنی کلوری و شیرزاد (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی مقایسه خودافشاسازی، صمیمیت و پردازش هیجانی در زنان متأهل مبتلا به فوبی اجتماعی و زنان سالم، پرداخته‌اند که یافته‌ها نشان داد که خودافشاسازی و صمیمیت در زنان متأهل مبتلا به فوبی اجتماعی در مقایسه با زنان سالم بطور معناداری کمتر است و پردازش هیجانی در زنان متأهل مبتلا به فوبی اجتماعی در مقایسه با گروه سالم بیشتر است.

یکی از رویکردهای درمانی در حوزه زوج درمانی که به بررسی موضوع هیجان و نیازهای اساسی هیجانی زوج‌ها در رابطه با یکدیگر پرداخته‌است، رویکرد طرحواره درمانی زوج‌ها (ST-C) است. همچنین یکی از

متغیرها تعریف و اطلاعات وارد شد و با استفاده از روش‌های آماری مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزارهای زیر برای جمع‌آوری اطلاعات متغیرها استفاده شدند:

ب) ابزار

مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو-۲۰^۱: مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو توسط بگی و همکاران در سال ۱۹۹۴ ساخته شده و یک آزمون ۲۰ سؤالی است که سه مؤلفه‌ی در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت می‌سنجد. در نسخه فارسی مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو-۲۰ (بشارت، ۱۳۸۵)، پایایی مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو-۲۰ در یک نمونه ۶۷ نفری در دو نوبت با فاصله چهار هفته از ۰/۷۰ تا ۰/۷۷ برای ناگویی هیجانی کل و زیر مقیاس‌های مختلف آن تأیید شد. روایی همزمان مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو-۲۰ برحسب همبستگی بین زیر مقیاس‌های این آزمون و مقیاس‌های هوش هیجانی، بهزیستی روانشناختی و درماندگی روانشناختی بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. نتایج ضرایب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نمره‌های آزمودنی‌ها در مقیاس ناگویی هیجانی کل با هوش هیجانی (۰/۷۰-)، بهزیستی روانشناختی (۰/۶۸-) و درماندگی روانشناختی (۰/۴۴) همبستگی معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل عاملی تاییدی نیز وجود سه عامل دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را در نسخه فارسی مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو-۲۰ تأیید کردند (بشارت، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر نیز ضریب پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ به ۰/۷۱ بدست آمد.

پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه، فرم کوتاه یانگ (YSQ-SF²): این مقیاس ابزاری خودگزارش‌دهی برای سنجش طرحواره‌ها است که فرد براساس توصیف هر جمله خودش را در یک مقیاس ۶ درجه‌ای می‌سنجد. این ابزار توسط یانگ و همکاران در سال ۲۰۰۳ ساخته شد. در این پژوهش از فرم کوتاه این پرسشنامه (۷۵ گویه‌ای) استفاده شد که ۱۵ طرحواره را می‌سنجد. این طرحواره‌ها ۵ حوزه دارند که عبارتند از: حوزه اول: رها شدگی/بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی/بیگانگی، نقص/شرم، محرومیت هیجانی. حوزه دوم: وابستگی/بی‌کفایتی،

کشتکار (۱۳۹۷) در پژوهشی نشان داد که بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با تعهد زناشویی رابطه معناداری وجود دارد و تمایز یافتگی نقش واسطه‌ای بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با تعهد زناشویی دارد. سردار (۲۰۱۷) در پژوهش خود نشان داد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی، تمایل افراد به برقراری روابط صمیمانه در هر دو جنس را پیش‌بینی و به‌طور خاص با افزایش طرحواره‌های ناسازگار اولیه گرایش افراد به برقراری روابط صمیمانه در هر دو جنس در بیشتر مواقع کاهش پیدا می‌کند و در نهایت ترس از ارتباط بیشتری را گزارش می‌کنند. همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه همانند چارچوبی برای پردازش اطلاعات عمل کرده و بر واکنش‌های هیجانی افراد نسبت به دیگران و زندگی اثر می‌گذارد. به عبارت دیگر افرادی که تحت تأثیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه از زندگی‌شان رضایت ندارند، به جنبه‌های منفی زندگی توجه بیشتری نشان داده و بیشتر تحت تأثیر حوادث منفی زندگی قرار می‌گیرند (یوسف نژاد و همکاران، ۱۳۹۰).

با توجه به نقش ناگویی هیجانی در ایجاد ناسازگاری و عدم رضایتمندی زناشویی، این پژوهش در پی آن است تا از طریق بررسی متغیرهایی از قبیل طرحواره‌های ناسازگار اولیه و پردازش اطلاعات هیجانی و خودافشایی هیجانی به پیش‌بینی این موضوع در افراد متأهل پردازد.

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه زنان متأهل مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره و مددکاری در شهرستان رباط کریم جهت طلاق توافقی در سال ۱۳۹۸ به تعداد تقریبی ۱۰۰۰ نفر بود که تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

معیارهای ورود به پژوهش توافق آگاهانه جهت شرکت در پژوهش، تحصیلات حداقل تا دیپلم، مدت ازدواج حداقل ۵ سال و توافقی بودن طلاق و معیار خروج از پژوهش عدم تمایل به شرکت در آن و تحصیلات زیر دیپلم بود. محرمانه بودن اطلاعات نیز از جمله ملاحظات اخلاقی مورد توجه در پژوهش بوده است. در نهایت پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، داده‌های خام مورد نیاز استخراج و با استفاده از نرم‌افزارهای Lisrel و Spss25

². Young Schema Questionnaire

¹. Toronto Alexithymia Scale

ترس است. هر خرده‌مقیاس ۵ ماده جدا دارد که بصورت پنج درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. بررسی ویژگی‌های روانسنجی این ابزار نشان داد که اندازه پایایی درونی (آلفای کرونباخ) در همه مقیاس‌ها بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۵ است که نشان‌دهنده همسانی درونی و انسجام زیر مقیاس‌ها می‌باشد. همچنین برای رواسازی ابزار در ایران در پژوهش برومند (۱۳۹۲)، پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ بدست آمد. در پژوهش حاضر نیز ضریب پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۶۵ بدست آمد.

یافته‌ها

از کل نمونه آماری ۲۰۰ نفر، ۵۱/۵ درصد در گروه سنی ۲۵ تا ۳۰ سال، ۳۵/۵ درصد ۳۱ تا ۳۵ سال، ۶/۵ درصد ۳۶ تا ۴۰ سال و ۶/۵ درصد ۴۱ تا ۴۵ سال بودند و همچنین از کل نمونه آماری ۲۰۰ نفر، ۵۲/۵ درصد ۵ تا ۱۰ سال، ۳۹ درصد ۱۱ تا ۱۵ سال، ۸/۵ درصد ۱۶ تا ۲۰ سال سابقه ازدواج داشتند و از کل نمونه آماری ۲۰۰ نفر، ۵۴/۵ درصد دیپلم، ۱۸ درصد فوق دیپلم، ۲۳/۵ درصد لیسانس و ۴ درصد فوق لیسانس بودند.

آسیب‌پذیری نسبت به ضرر یا بیماری، خود تحول‌نیافته/گرفتار، شکست. حوزه سوم: استحقاق، خودکنترلی ناکافی. حوزه چهارم: اطاعت، فداکاری. حوزه پنجم: بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه. نتایج پژوهش یانگ و همکاران (۲۰۰۳)، در ارتباط با ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه طرحواره یانگ نشان داد که برای هر طرحواره ناسازگار اولیه، ضریب آلفایی از ۰/۸۳ (برای طرحواره خود تحول‌نیافته/گرفتار) تا ۰/۹۶ (برای طرحواره نقص/شرم) بدست آمد و ضریب آزمون-بازآزمون در جمعیت غیر بالینی بین ۰/۵۰ تا ۰/۸۲ بود. هنجاریابی این پرسشنامه در ایران نیز توسط دیواندری، آهی، اکبری و مهدیان (۱۳۸۴) انجام گرفته که همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ در جمعیت مذکر ۰/۹۸ و در جمعیت مؤنث ۰/۹۷ بوده است. در پژوهش حاضر نیز ضریب پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۲ بدست آمد.

پرسشنامه خودافشایی هیجانی: مقیاس خودافشایی هیجانی توسط اسنلر و همکاران در سال ۱۹۹۸، برای سنجش تمایل افراد به افشای هیجانانشان ایجاد شد. این مقیاس دارای ۴۰ سؤال بوده و شامل ۸ مؤلفه از جمله افسردگی، شادی، حسادت، اضطراب، عصبانیت، آرامش، خونسردی و

جدول ۱. جدول مربوط به آمار توصیفی (مرکزی و پراکندگی) متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	ضریب آلفا
محرومیت هیجانی	۲۰۰	۱۹/۹۶	۷/۸۱	۰/۶۱
رهاشدگی/بی‌ثباتی	۲۰۰	۲۱/۱۲	۷/۹۱	۰/۶۶
بی‌اعتمادی/بدرفتاری	۲۰۰	۲۰/۳۸	۶/۶۲	۰/۷۲
انزوای اجتماعی/بیگانگی	۲۰۰	۲۳/۹۸	۴/۹۲	۰/۶۴
نقص/شرم	۲۰۰	۲۷/۸۳	۳/۵۱	۰/۷۰
شکست	۲۰۰	۲۶/۸۳	۵/۲۱	۰/۶۴
وابستگی/بی‌کفایتی	۲۰۰	۲۷/۲۱	۳/۴۶	۰/۶۵
آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری	۲۰۰	۲۴/۳۰	۶/۴۱	۰/۶۷
طرحواره ناسازگار گرفتار	۲۰۰	۲۵/۱۴	۶/۱۲	۰/۶۰
اطاعت	۲۰۰	۲۳/۸۱	۶/۱۷	۰/۷۲
ایثارگری	۲۰۰	۱۵/۰۸	۵/۷۲	۰/۶۶
بازداری هیجانی	۲۰۰	۲۲/۵۶	۶/۶۰	۰/۷۱
معیارهای سرسختانه	۲۰۰	۱۵/۱۴	۶/۸۹	۰/۷۲
استحقاق/بزرگ‌منشی	۲۰۰	۱۷/۳۴	۴/۸۵	۰/۶۶
خویشتن‌داری	۲۰۰	۲۱/۸۰	۵/۱۶	۰/۶۸
طرحواره ناسازگار	۲۰۰	۳۳۲/۴۴	۴۹/۸۰	۰/۷۲
دشواری شناسایی احساسات	۲۰۰	۲۳/۷۲	۴/۳۵	۰/۶۵
دشواری در توصیف	۲۰۰	۱۵/۹۷	۳/۲۹	۰/۶۷

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	ضریب آلفا
تفکر عینی	۲۰۰	۲۰/۹۰	۲/۵۸	۰/۶۰
ناگویی هیجانی (نمره کل)	۲۰۰	۶۰/۵۸	۷/۲۸	۰/۷۱
خودافشایی هیجانی	۲۰۰	۱۱۲/۶۹	۲۹/۱۹	۰/۶۵

برازندگی مدل با استفاده از نرم‌افزار LISREL محاسبه و در جدول ۲ خلاصه شده است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش در مدل

درجه آزادی	۰
مجذور کای تابع برازندگی حداقل	۲۵/۱۴ (P=۰/۰۶)
مجذور کای مجذورات وزن داده شده نظریه نرمال	۱۷/۳۵ (P=۰/۰۶)
ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی (RMSEA)	۰/۰۰۱
شاخص نرم شده برازندگی (NFI)	۰/۹۶۲
شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)	۱/۰۳
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	۱/۰۰
شاخص برازندگی افزایشی (IFI)	۱/۰۰
ریشه میانگین مجذورات باقی مانده (RMR)	۰/۰۲
شاخص خوبی برازندگی (GFI)	۱/۰۰
شاخص خوبی برازندگی تعدیل شده (AGFI)	۰/۹۸۵

با توجه به مقادیر شاخص‌های برازندگی، که همه‌ی آن‌ها به نوعی نشان دهنده‌ی برازش مطلوب و قابل قبول مدل با داده‌های پژوهشی بود، می‌توان نتیجه گرفت که ارائه مدل در خصوص ارتباط بین متغیرها در این پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۳. نتایج مربوط به آزمون فرضیه‌های مستقیم مدل

اثرات مستقیم متغیرها	مقدار برآورد	خطای استاندارد	مقدار t	سطح معناداری	تأیید یا رد
اثر طرحواره‌های ناسازگار بر ناگویی هیجانی	۰/۲۶۹	۰/۰۶	۴/۴۶	p<۰/۰۵	تأیید
اثر خودافشایی هیجانی بر ناگویی هیجانی	۰/۲۲۸	۰/۰۷	۲/۸۸	p<۰/۰۵	تأیید
اثر طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر خودافشایی هیجانی	۰/۰۳۴	۰/۰۵	۰/۶۴	p>۰/۰۵	رد

ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود دارد. بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه ۱ پژوهش در خصوص تأثیر متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر ناگویی هیجانی تأیید می‌شود. در خصوص رابطه‌ی مستقیم اثر متغیرهای خودافشایی هیجانی بر ناگویی هیجانی، مقدار

یافته‌های جدول ۱ نشان‌دهنده شاخص‌های توصیفی (گرایش مرکزی و پراکندگی) می‌باشد که از میان شاخص‌های محاسبه‌شده میانگین شاخص گرایش به مرکز و انحراف معیار شاخص گرایش پراکندگی نمرات می‌باشد.

برای آزمون فرض نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهشی با توجه به بزرگی نمونه مورد مطالعه، آزمون کولموگراف-اسمیرنوف^۱ اجرا شد و با توجه به مقدار z به دست آمده و سطح معناداری $P>۰/۰۵$ در هر یک از متغیرها، می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که توزیع متغیرهای مورد نظر با توزیع نرمال اختلاف معنی‌داری ندارند. بنابراین این پیش‌فرض مورد تأیید قرار گرفت.

جهت تشخیص وجود عدم هم‌خطی، شاخص عامل تورم واریانس (VIF) مورد استفاده قرار می‌گیرد. شاخص مذکور با در نظر گرفتن متغیر ناگویی هیجانی به عنوان متغیر وابسته برای متغیر طرحواره‌های ناسازگار (۱/۶۲)، خودافشایی هیجانی (۲/۸۱)، محاسبه شد. نتایج بین متغیرهای پژوهش نشان داد که مشکل هم‌خطی وجود ندارد. آماره دوربین-واتسون بیانگر وجود یا عدم خود همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق است که نتایج آن (۱/۶۰) در مدل نشان داد که خود همبستگی وجود ندارد. شاخص‌های

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۳ در خصوص رابطه‌ی مستقیم اثر متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر ناگویی هیجانی، مقدار ضریب مسیر اثر طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر ناگویی هیجانی ($p<۰/۰۵$)، $۰/۲۶۹$ ، بوده و ارزش t آن بیان می‌کند که بین متغیرهای طرحواره‌های

1. Kolmogorov – Smirnov - Test

جدول ۶. اثرات مستقیم متغیر مستقل بر متغیر وابسته

متغیر مستقل	متغیر وابسته	B	β	t	سطح معناداری
ناگویی هیجانی	محرومیت هیجانی	۰/۳۱۶	۰/۳۳۹	۵/۴۳۷	۰/۰۰۰۱
	رهاشدگی/بی‌ثباتی	۰/۰۲۹	۰/۰۳۱	۰/۵۰۱	۰/۶۱۷
	انزوای اجتماعی/بیگانگی	۰/۰۱۴	۰/۰۱۲	۰/۱۸۷	۰/۸۵۲
	بی‌اعتمادی	-۰/۰۲۷	-۰/۰۱۸	-۰/۲۳۴	۰/۸۱۵
	نقص/شرم	۰/۳۶۸	۰/۱۷۸	۲/۴۴۶	۰/۰۱۵
	شکست	-۰/۰۶۳	-۰/۰۴۵	-۰/۶۲۷	۰/۵۳۱
	وابستگی/بی‌کفایتی	۰/۵۳	۰/۲۵۲	۴/۷۴۳	۰/۰۰۰۱
	آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری	-۰/۱۱۵	-۰/۱۰۱	-۱/۴۱۹	۰/۱۵۸
	گرفتار	-۰/۰۲	-۰/۰۱۷	-۰/۳	۰/۷۶۵
	اطاعت	۰/۰۲۵	۰/۰۲۱	۰/۳۰۵	۰/۷۶۱
	ایثارگری	۰/۲۶۱	۰/۲۰۵	۳/۸۴۲	۰/۰۰۰۱
	بازداری هیجانی	۰/۲۰۳	۰/۱۸۴	۱/۹۱۹	۰/۰۵۷
	معیارهای سرسختانه	۰/۱۱۶	۰/۱۱	۱/۹۶۴	۰/۰۵۱
	استحقاق/بزرگ‌منشی	-۰/۳۰۹	-۰/۲۰۶	-۳/۵۰۴	۰/۰۰۱
	خویش‌داری	۰/۰۳۵	۰/۰۲۵	۰/۴۳۳	۰/۶۶۶
	خودافشایی هیجانی	۰/۰۰۴	۰/۰۱۵	۰/۱۸۴	۰/۸۵۴

$F_{(۱۸,۱۸۱)} = ۱۶/۸۱, P < ۰/۰۱$

همچنان که جدول ۶ نشان می‌دهد، متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و خودافشایی هیجانی وارد معادله پیش‌بینی ناگویی هیجانی شدند، متغیرهای پژوهش توانستند ناگویی هیجانی را در سطح معناداری ۰/۰۱ پیش‌بینی کنند ($F_{(۱۸,۱۸۱)} = ۱۶/۸۱, p < ۰/۰۱$). بررسی مجذور همبستگی چندگانه بدست آمده نشان داد که ارزش ضریب همبستگی‌های چندگانه (R^2) برابر با ۰/۶۲۶ است. این موضوع نشان می‌دهد که متغیرهای پژوهش ۵۸/۹ درصد از واریانس ناگویی هیجانی را تبیین نموده است. بررسی ضرایب رگرسیون نشان داد که از بین انواع طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طرحواره محرومیت هیجانی، نقص/شرم، وابستگی/بی‌کفایتی، ایثارگری و استحقاق/بزرگ‌منشی، متغیر ناگویی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند. بدین ترتیب در آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیره چنین نتیجه‌گیری شد که ناگویی هیجانی در زوجین را می‌توان براساس عامل‌های مذکور پیش‌بینی کرد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف ارائه‌ی الگوی ساختاری پیش‌بینی ناگویی هیجانی براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه و با میانجی‌گری خودافشایی هیجانی

در افراد متأهل انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که در ابتدا مدل ارائه شده درخصوص ارتباط بین متغیرها با استفاده از شاخص‌های نیکویی برازش، مورد تأیید قرار گرفت. همچنین بررسی ضرایب رگرسیون نشان داد که از بین متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه متغیرهای محرومیت هیجانی، نقص/شرم، وابستگی/بی‌کفایتی، ایثارگری و استحقاق/بزرگ‌منشی، متغیر ناگویی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند. همچنین از بین متغیرهای پردازش هیجانی متغیر هیجانات تضعیف و سرکوب‌شده متغیر ناگویی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند و بدین ترتیب در آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیره چنین نتیجه‌گیری شد که ناگویی هیجانی در زوجین را می‌توان براساس متغیرهای مذکور پیش‌بینی کرد.

اولین یافته‌ی این پژوهش حاکی از آن است که بین ناگویی هیجانی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه به صورت مستقیم رابطه وجود دارد. همچنین، بررسی ضرایب رگرسیون در این پژوهش نشان داد که از بین انواع طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طرحواره‌های محرومیت هیجانی، نقص/شرم، وابستگی/بی‌کفایتی، ایثارگری و استحقاق/بزرگ‌منشی، متغیر ناگویی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند.

این یافته با پژوهش‌های لوینسون و ایمونولی (۲۰۰۸)؛ فکری و اسلامزادگان (۲۰۱۵)؛ رشیدی (۱۳۹۴)؛ غدیری و همکاران (۱۳۹۴)؛ بشارت و همکاران (۱۳۹۶)؛ ایمانی و دهقانی (۱۳۹۹) همسو است.

در مطالعات مختلف رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی در برخی گروه‌های بیماران روانی مورد ارزیابی قرار گرفته است. به عنوان مثال، در مطالعه‌ای روی زنان مبتلا به اختلالات خوردن، روان‌سازه‌های حوزه استحقاق/بزرگ‌منشی با دشواری در شناسایی احساسات مرتبط بود و روان‌سازه‌های حوزه رهاشدگی و بی‌ثباتی با دشواری توصیف احساسات در ناگویی هیجانی همبستگی داشت (بشارت و همکاران، ۱۳۹۶). در پژوهش ایمانی و دهقانی (۱۳۹۹) طرحواره آسب‌پذیری نسبت به ضربه در بیماران آسمی به شکل هراس دائمی و جدی از بیماری و حمله‌های آسمی وجود دارد. ناگویی هیجانی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه هر دو به عنوان سازه‌های مشکلات بین‌فردی شناخته شده‌اند (بشارت و همکاران، ۱۳۹۶).

در تبیین این یافته، می‌توان بیان کرد که حوادث ناگوار دوران کودکی عامل مهم در تشکیل ناگویی هیجانی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌باشد. در سبب‌شناسی ناگویی هیجانی، فرض بر این است که ریشه‌های آن در دوران اولیه کودکی است و در زمینه‌ای شکل می‌گیرد که فرآیندهای شناختی تنظیم هیجان توسط عوامل آسیب‌زا مانند غفلت و سوءاستفاده یا موقعیت‌های اجتماعی ناگوار مختل می‌شود. بدرفتاری در دوران کودکی تحول طبیعی فرآیندهای شناختی و هیجانی، یکپارچه‌سازی تفکر و احساسات و نیز ظرفیت فهم و بیان حالت‌های هیجانی را مختل می‌کند (یاتس و همکاران، ۲۰۱۲).

یافته‌ی دیگر پژوهش حاضر این است که بین متغیرهای خودافشایی هیجانی و ناگویی هیجانی رابطه‌ی مثبت معنادار وجود دارد. این یافته با پژوهش‌های لاملی و پروانزوانو (۲۰۰۳)؛ لطفی (۱۳۹۲)؛ باکر و همکاران (۲۰۰۷)؛ راستی و تقویی (۱۳۸۵) همسو است. در ارتباط با خودافشایی هیجانی (سولومن، ۱۹۸۹) معتقد است که ازدواج در بهشت یا آسمان ایجاد نمی‌شود، بلکه در تعاملات پویایی اولیه بین والدین و کودک ساخته می‌شود که مکرر در بزرگسالی تکرار می‌شود (سعادت‌ی شامیر و غلامی، ۱۳۹۳). در تبیین این یافته می‌توان به این مطلب اشاره کرد که مطالعات مختلف نشان داده‌اند که فرآیند افشای هیجانی دربارۀ تجربیات عاطفی و هیجان‌ها با نفوذ بر خود،

باعث تقویت فرد برای کاهش خلق منفی، کاهش بازداری، احساس کنترل شخصی و انتخاب رفتارهای سازش‌یافته می‌شود. افشای هیجانی، فرآیند بازداری را در هم شکسته و فرد را در مقابل هیجان‌ها و احساسات منفی عمیق قرار می‌دهد، که برای وی دردناک و ناراحت‌کننده بوده‌اند. افشای این هیجان‌ها به دلیل احیاء خاطرات منفی، در کوتاه‌مدت خلق فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، ولی در بلندمدت باعث بازجذب این تجارب به عنوان یک تجربه عادی در نظام شناختی شده و احساسات مثبت، جایگزین هیجان‌های منفی می‌شود. در مجموع، یافته‌های پژوهشی مربوط به پیامدهای مثبت افشای هیجانی نشان داده‌اند که افشای هیجانی را می‌توان به عنوان یکی از سبک‌های مقابله‌ای سازش‌یافته مطرح کرد (لاملی و پروانزوانو، ۲۰۰۳). خودافشایی هیجانی موجب صمیمیت هیجانی بیشتر می‌شود، پاسخ‌های همدلانه و گرم از طرف یک همسر پاسخگو، رضایت کلی از رابطه را افزایش داده و رفتارهای حمایت‌گراانه و عاطفی بعدی را تقویت می‌کند (گلدمن و گرینبرگ، ۲۰۱۳).

با توجه به اینکه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی در سال‌های اولیه‌ی زندگی افراد شکل می‌گیرند، به نظر می‌رسد این افکار و الگوهای هیجانی ناسازگار نقش عمده‌ای در آسیب‌پذیری روانی و الگوهای ارتباطی ناسالم زوجین داشته‌باشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود در مشاوره‌های پیش از ازدواج و همچنین در جلسات روان‌درمانی زوجین، طرحواره‌های ناسازگار و الگوهای هیجانی مورد توجه قرار گیرند. نتایج این پژوهش، منجر به در نظر گرفتن تأثیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در ناگویی هیجانی زوجین و تأثیر این متغیرها در ایجاد زمینه‌های ناسازگاری زوجین می‌گردد. همچنین، آموزش پردازش هیجانی به زوجین می‌تواند در افزایش مهارت‌های عاطفی برای کاهش آشفتگی و مشکلات هیجانی و روانی مؤثر باشد. یافته‌ی نوین این پژوهش که کاربرد عملی در بهبود ناگویی هیجانی زوجین می‌تواند داشته باشد، مسئله آموزش مفهوم خودافشایی هیجانی به زوجین می‌باشد که عامل مهم در رضایت‌مندی و ایجاد صمیمیت بین زوجین می‌باشد. لذا از طریق آموزش به زوجین در خصوص مفهوم طرحواره‌های ناسازگار اولیه، خودافشایی هیجانی می‌توان ناگویی هیجانی ایشان را در زندگی مشترک کاهش و سازگاری زناشویی را افزایش داد. از جمله پیشنهادها پژوهشی که می‌توان ارائه داد این است که پژوهش‌های مشابهی با جمعیت بالاتر در شهرهای مختلف کشور به تفکیک نقش جنسیت، عوامل فرهنگی و

اجتماعی - اقتصادی انجام گیرد و نتایج آن با پژوهش حاضر مقایسه شود. همچنین، پیشنهاد می‌گردد به جای متغیر میانجی خودافشایی هیجانی، متغیر میانجی مکانیزم‌های دفاعی را در پژوهش‌های دیگر مورد بررسی قرار داد. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به این نکته اشاره کرد که از آنجایی که پژوهش حاضر در میان نمونه شهر رباط کریم و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس می‌باشد، لذا در تعمیم آن به سایر افراد باید رعایت احتیاط به عمل آید. اطلاعات و داده‌های مربوط به بررسی متغیرهای پژوهش از طریق خودگزارش‌دهی آزمودنی‌ها و به وسیله پرسشنامه جمع‌آوری شده که این شیوه همیشه تحت تأثیر عوامل متعدد تأثیرگذار مثل گرایش پاسخ‌دهندگان به ارائه پاسخ‌های جامعه‌پسند می‌باشد. از محدودیت‌های دیگر پژوهش حاضر انجام آن در میان زنان متأهل می‌باشد که تعمیم‌پذیری آن را به زنان مجرد و مردان با محدودیت مواجه می‌سازد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی عمومی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع‌آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت‌کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت‌کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده‌های سوم و چهارم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این تحقیق و والدینی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

ایمانی، مهدی؛ مریم، دهقان (۱۳۹۹). مقایسه سبک‌های دفاعی، ناگویی هیجانی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد مبتلا به آسم و افراد بهنجار. مجله علوم روانشناختی. ۱۹، (۹۲): ۹۵۷-۹۶۷.

<https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.02.020>

ارده‌خانی، نجمه (۱۳۹۷). اثربخشی زوج‌درمانی هیجان‌مدار بر خودافشایی هیجانی و تعهد زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد، واحد علوم و تحقیقات تهران.

<https://doi.org/10.32598/jpcp.9.4.746.3>

بشارت، محمدعلی؛ خلیلی خضرآبادی، مهدیه؛ رضازاده، سید محمدرضاء؛ حسینی، اسماء (۱۳۹۶). نقش واسطه‌ای دشواری تنظیم هیجان در رابطه بین روان‌سازه‌های ناسازگار اولیه با ناگویی هیجانی، فصلنامه علمی-پژوهشی روش‌ها و مدل‌های روانشناختی، ۸، (۳): ۱۸۳-۲۰۶.

<https://doi.org: 20.1001.1.17357462.1398.18.84.8.5>

بشارت، محمدعلی؛ گنجی، پویش (۱۳۹۱). نقش تعدیل‌کننده سبک‌دلبستگی در رابطه بین ناگویی هیجانی و رضایت زناشویی. فصلنامه اصول بهداشت روانی، (۴): ۱۴-۳۲۵.

DOI: 10.22038/JFMH.2012.891

بشارت، محمدعلی؛ مسعودی، مرضیه؛ غلامعلی لوسانی، مسعود (۱۳۹۳). ناگویی هیجانی و آسیب‌پذیری روانی بدنی، فصلنامه اندیشه و رفتار، ۹(۲۴): ۴۷-۸۹

<https://DOI:10.22038/jfmh.2012.891>

حسینی، بیتا (۱۳۹۴). زوج‌درمانی تحلیلی، چاپ اول: تهران، انتشارات جنگل.
<https://www.gisoom.com/book/11123976>
 خواجه، فرزانه؛ خضری مقدم، نوشیروان (۱۳۹۵). رابطه‌ی ناگویی هیجانی و مشکلات بین‌شخصی با رضایت زناشویی در پرستاران زن متأهل مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، ۱۴، (۷): ۶۳۰-۶۳۸.

دیوانداری، حسن؛ قاسم، آهی، اکبری حمزه و مهدیان، حسین (۱۳۸۴). فرم کوتاه پرسشنامه طرحواره‌ی یانگ. بررسی ویژگی‌های روانسنجی و ساختار عاملی بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشمر سال تحصیلی ۸۵-۸۶. پژوهش‌نامه تربیتی ۵(۲۰): ۱۰۳-۱۳۰.

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2018.01614/full>

شمشیری، نرگس (۱۳۹۶). تاثیر آموزش مدیریت هیجان بر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و دلزدگی زناشویی زنان در آستانه طلاق شهر شیراز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

<https://civilica.com/doc/697667>

کشتکار، وحیده (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای تمایز یافتگی در رابطه بین طرحواره ناسازگار اولیه بر تعهد زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های شهر شیراز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد، واحد مرودشت.

10.30483/RIJM.2021.254203.1053

منصوری، محمد؛ سراج‌خرمی، ناصر؛ حیدری، حسن (۱۳۹۳). بررسی رابطه صمیمیت، بخشش و خودافشایی با رضایت زناشویی در بین معلمان متأهل، فصلنامه خانواده‌پژوهش، ۹۵: ۲۰-۱۱۷.

<https://DOI:20.1001.1.26766728.1392.10.3.6.3>

منافی، حسین (۱۳۹۳). مقایسه خودکارآمدی، خودافشایی هیجانی، و بهزیستی روانشناختی در سالمندان ساکن آسایشگاه و منزل، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اردبیل.

<https://DOI: 10.21859/sija-1101142>

مهدی‌زاده، فاطمه؛ دره‌کردی، علی (۱۳۹۹). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نگرش به روابط فرازناشویی با میانجی‌گری ابعاد ذهنی به منظور ارائه مدل. مجله علوم روانشناختی، ۱۹، (۸۷): ۳۸۳-۳۸۹.

<https:// DOI: 10.21859/sija.12.3.326>

یاقوتیان، محمود (۱۳۹۴). پیش‌بینی دلزدگی زناشویی براساس باورهای ارتباطی و ناگویی هیجانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته‌ی مشاوره‌گریش خانواده، دانشگاه بجنورد.

<https://DOI: 20.1001.1.22516654.1399.10.2.12.5>

References

- Arde Khani, N. (2017). *The effectiveness of emotion-oriented couple therapy on emotional self-disclosure and marital commitment of couples referring to counseling centers* [Unpublished Master thesis]. Azad University, Tehran Science and Research Unit. (Persian). <https://doi.org/10.32598/jpcp.9.4.746.3>
- Bagby, R. M., Parker, J. D., & Taylor, G. J. (1994). The twenty-item Toronto Alexithymia Scale—I. Item selection and cross-validation of the factor structure. *Journal of psychosomatic research*, 38(1), 23-32. [https://doi.org/10.1016/0022-3999\(94\)90005-1](https://doi.org/10.1016/0022-3999(94)90005-1)
- Baker, R., Thomas, S., Thomas, P. W., & Owens, M. (2007). Development of an emotional processing scale. *Journal of Psychosomatic Research*, 62(2), 167-178. DOI: 10.1016/j.jpsychores.2006.09.005
- Besharat, M. A. (2009). The relationship between alexithymia with defense styles ego. *J Appl Psychol*, 10(3), 181-90. (Persian). DOI:10.1016/s0010-440x(98)90084-0

- 19(87), 383-389. (Persian). DOI: [10.21859/sija.12.3.326](https://doi.org/10.21859/sija.12.3.326)
- Mirgain, S. A., & Cordova, J. V. (2007). Emotion skills and marital health: The association between observed and self-reported emotion skills, intimacy, and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(9), 983. DOI: [10.1521/jscp.2007.26.9.983](https://doi.org/10.1521/jscp.2007.26.9.983)
- Mitchell, A., Castellani, M. A., Herrington, L. R., Joseph, J., Doss, D. B., & Snyder, K. D. (2008). Predictor of intimacy in couples' discussions of relationship injuries: An observational study. *Journal of Family Psychology*, 22(1), 21-29. DOI: [10.1037/0893-3200.22.1.21](https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.1.21)
- Pascal, A., & Christine, A. (2008). Developmental and validation of the cognitive Inventory of subjective distress. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 23(11), 75-82. DOI: [10.1002/gps.2051](https://doi.org/10.1002/gps.2051)
- Perry, M., Pauley, B., Nick, E., & Frye, C. (2014). Alexithymia and marital quality: The mediating role of relationship maintenance behaviors. *Western journal of communication*, 79, 45-72. DOI: [10.1080/10570314.2014.943418](https://doi.org/10.1080/10570314.2014.943418)
- Pour Mohseni, F., & Shirzad, S., (2016). Comparison of self-disclosure, intimacy and emotional processing in married women suffering from social phobia and healthy women. *Cultural Counseling and Psychotherapy Quarterly*, 24(19), 145-163. (Persian). DOI: [10.22054/QCCPC.2015.4423](https://doi.org/10.22054/QCCPC.2015.4423)
- Saadati Shamir, A., & Gholami, F. (2013). Determination of the factor structure of the Emotional Self-Disclosure Scale (ESDS) in married students. *Educational Research Quarterly*, 59-76. (Persian). <http://ensani.ir/fa/article/429419>
- Serdar, K. (2017). Early maladaptive schema and attachment styles predicting tendencies in intimate relationship. *European Journal of Education Studies*. 3(9). DOI: [10.5281/zenodo.889032](https://doi.org/10.5281/zenodo.889032)
- Shamshiri, N. (2018). The effect of emotion management training on early maladaptive schemas and marital boredom of women on the verge of divorce in Shiraz. [Unpublished Master thesis]. Islamic Azad University, Marvdasht Branch. (Persian). <https://civilica.com/doc/697667>
- Snell, W. E., Miller, R. S., & Belk, S. S. (1988). *Development of the emotional self-disclosure scale*. Sex Roles, 18(1-2), 59-73. DOI: [10.1007/BF00288017](https://doi.org/10.1007/BF00288017)
- Solano, C. H., Batten, P. G., & Parish, E. A. (2009). Loneliness and patterns of self-disclosure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(3), 524-531. DOI: [10.1037//0022-3514.43.3.524](https://doi.org/10.1037//0022-3514.43.3.524)
- Xu, P., Opmeer, E. M., van Tol, M. J., Goerlich, K. S., & Aleman, A. (2018). Structure of the alexithymic brain: A parametric coordinate-based Meta analysis. *Neuroscience & Bio behavioral Reviews*, 87(7), 50-55. DOI: [10.1016/j.neubiorev.2018.01.004](https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2018.01.004)
- Yaghoutian, M. (2016). Predicting Marital Boredom Based on Communication Beliefs and Emotional Dysfunction. [Unpublished Master thesis]. Family Trend Counseling, Bojnourd University. (Persian). DOI: [20.1001.1.22516654.1399.10.2.12.5](https://doi.org/20.1001.1.22516654.1399.10.2.12.5)
- Yates, T. M., Gregor, M. A., & Haviland, M. G. (2012). Child maltreatment, alexithymia, and problematic internet use in young adulthood. *Cyber psychology, Behavior, and Social Networking*, 15(4), 219-225. DOI: [10.1089/cyber.2011.0427](https://doi.org/10.1089/cyber.2011.0427)
- Young, J. E. (1994). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach* (3rd ed). Sarasota, FL: Professional Resource Press. <https://www.amazon.com/Cognitive-TherapyPersonality-Disorders-SchemaFocused/dp/1568870477>
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2003-00629-000>
- Yousefi, R., Abedin, A., Abdul Hakim, T., Fathabadi, J. (2011). The effectiveness of educational intervention based on schema model in promoting marital satisfaction. *Journal of Clinical Psychology*, 2(3), 25-37. (Persian). DOI: [10.22075/jcp.2017.2027](https://doi.org/10.22075/jcp.2017.2027)